

BIZTONSÁGI ADATLAP

készült a 1907/2006/EK rendeletnek megfelelően

1. Az anyag/készítmény és a vállalat/vállalkozás azonosítása

MERPAN 80 WDG

A készítmény neve: MERPAN 80 WDG
A hatóanyag neve: kaptán
Kémiai neve: 1,2,3,6-tetrahidro-N-(triklórmetil)ftálimid
Összegképlet: $C_9H_8Cl_3NO_2S$
Felhasználása: Gombaölő szer

Gyártó cég neve: **Makhteshim Chemical Works Ltd.**

Cím: P.O.B. 60, Beer Sheva 84 100, Izrael
Vészhelyzeti telefon: 972 3-6106666
Fax: 972 8 6296848-(364)

Forgalmazó cég neve: **Makhteshim Agan Hungary Zrt.**

Cím: 1037 Budapest, Montevideo utca 6.
Telefon: (1) 439-2000
Fax: (1) 439-2009
E-mai: mahun@mahun.hu

A magyarországi Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat (ETTSZ):

Sürgősségi telefon: 06 (1) 476-6464
éjjel-nappal hívható száma: 06 (80) 20 11 99

2. A veszélyek azonosítása

A gyártó, a vonatkozó uniós szabályozás (67/548/EGK és 1999/45/EK irányelvek), valamint a 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet és módosításai szerint a készítmény veszélyes.

Xn

Ártalmas

N

Környezeti veszély

EK-veszélyjelek: XnÁrtalmas, N Környezeti veszély

A készítmény veszélyeire/kockázataira utaló R-mondatok:

- R 36 Szemizgató hatású
R 40 A rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított
R 43 Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet)
R 50 Nagyon mérgező a vízi szervezetekre

Fizikai-kémiai veszély: Nem lép fel.

Egészségkárosító veszély: Szembe jutva irritál, könnyezést, szemvörösödést okoz. Szenzibilizáló anyagot (kaptán) tartalmaz. Túlérzékeny személyeknél allergiás reakciót válthat ki. Ismételt érintkezése a bőrrel bőrgyulladást okozhat. A kaptán 3-as kategóriájú karcinogén anyag (Carc. Cat. 3; Xn, R 40), azaz lehetséges, hogy humán rákkeltő, de a rendelkezésre álló információk nem elegendőek az egyértelmű értékeléshez.

Környezetkárosító veszély: Nagyon mérgező a vízi szervezetekre.

Egyéb információ: A termék besorolása toxikológiai vizsgálatok eredményei alapján történt.

3. Összetétel/tájékoztató az alkotórészekről

Veszélyes komponens	Koncentráció	Veszélyjel, R-mondatok
Kaptán CAS-szám: 133-06-2 EK-szám: 205-087-0 Index-szám: 613-044-00-6	80%	T, Xi, N; R23,R40,R41,R43, R50; Carc Cat. 3

Kondenzált naftalin-szulfonát	Kb. 8 %	Xi, R 36/38
Dialkil-naftalin-szulfonát CAS-szám: 1322-93-6 EK-szám: 215-343-3	KB. 3 %	Xi;Xn; R20/22; R36/37

Más veszélyes összetevő jelenlétét a gyártó nem jelzi. Az egyéb komponensek nem tekinthetők a hatályos jogszabályok szerint veszélyes anyagnak, vagy koncentrációjuk a készítményben nem éri el azt a mértéket, amely fölött jelenlétüket a veszélyesség szerinti besorolásnál fel kell tüntetni, illetve figyelembe kell venni.

A veszélyjel és az R-mondatok a tiszta komponensekre vonatkoznak, a készítmény veszélyesség szerinti besorolását a 2. és a 15. pont adja meg. Az R-mondatok teljes szövegét lásd a 16. pontban.

4. Elsősegélynyújtási intézkedések

Általános tudnivalók: A sérültet azonnal távolítsuk el a veszély forrásától. Az elszennyeződött ruházatot és lábbelit azonnal le kell venni, és az újbóli használat előtt meg kell tisztítani. Öntudatlan, vagy görcsös állapotban lévő beteggel folyadékot itatni, vagy annál hányást kiváltani nem szabad! Amennyiben mérgezési tünetek jelentkeznek, vagy mérgezés gyanúja merül fel, azonnal hívjunk orvost és mutassuk meg a készítmény címkéjét, ill. biztonsági adatlapját.

Célszerű felvenni a kapcsolatot az Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálatl.

Telefon: (1) 476-6464 vagy 06 (80) 201-199

Hatás/tünetek: Ismételt expozíció a bőrön dermatitist okozhat. Szembe kerülve irritál, szemvörösödést, könnyezést okoz.

Belégzés esetén: A sérültet friss levegőre kell vinni, nyugalomban és melegen kell tartani. Légzési nehézségek esetén oxigént kell adni. Ha nem lélegzik, mesterséges lélegeztetés szükséges. Azonnal forduljunk orvoshoz.

Bőrrejutás esetén: A szennyezett, átitatódott ruházat levétele után a bőrt azonnal folyóvízzel le kell öblíteni, és szappannal lemosni. Panaszok esetén orvoshoz kell fordulni.

Szembejutás esetén: Legalább 15 percig tartó szemöblítést kell végezni folyóvízzel a szemhéjszélek széthúzása és a szemgolyó állandó mozgatása közben. Panaszok állandósulása esetén forduljunk szakorvoshoz.

Lenyelés esetén: Ha a sérült tudatánál van, hánytassunk és a szájüreget alaposan öblítsük ki vízzel. Öntudatlan sérültnek szájon át ne adjuk semmit. Forduljunk orvoshoz.

Megjegyzés az orvosnak: nincs specifikus antidotum

A tünetek alapján kezeljen, és alkalmazzon támogató/kiegészítő terápiát.

Lenyelés esetén alkalmazzon gyomormosást és adjon orvosi szenet.

5. Tűzvédelmi intézkedések

Megfelelő oltóanyag: kis tűz esetén: oltóhab, oltópor, széndioxid
nagy tűz esetén: vízpermet, vízköd, szokásos oltóhab

Az oltást védett helyről végezzük. A szennyezett tűzoltóvizet külön gyűjtjük össze, és a hatósági előírásoknak megfelelően kell ártalmatlanítani.

Veszélyes égéstermékek: tiofoszgén, sósavgáz, szén-monoxid, szén-dioxid, kén-oxidok, nitrogén-oxidok.

A tűz esetén használatos védőeszközök: megfelelő védőruha és a környezet levegőjétől független légzőkészülék

A védőfelszereléssel nem rendelkező személyeket távolítsuk el.

6. Intézkedések véletlenszerű kibocsátás esetén

Személyekre vonatkozó óvintézkedések:

Légzésvédelem: ha az inhaláció veszélye fennáll, szükséges

Kézvédelem: védőkesztyű

Szemvédelem: védőszemüveg vagy védőálarc
Testvédelem: szükséges

A kiömlött anyagot lapáttal össze kell szedni és megfelelő tartályokba helyezni a környezet elszennyeződésének elkerülése céljából. A helyi előírásoknak megfelelően meg kell semmisíttetni. Használjunk megfelelő eszközöket, hogy elkerüljük a környezeti szennyeződést.

Környezetvédelmi óvintézkedések: Szállítsuk az anyagot és a göngyöleget – a nemzeti és a regionális előírásoknak megfelelően – a veszélyes anyagok gyűjtőhelyére. Ha a termék érintkezett a felszíni vizekkel, értesítsük az illetékes hatóságot.
A kiömlött anyagot a csatornába vagy élő vizekbe engedni tilos!

7. Kezelés és tárolás

Kezelés: Megfelelő szellőztetés szükséges. Körültekintően végzett munkával kerüljük el a készítmény porának belélegzését. Kerüljük a készítmény szembejutását és bőrre kerülését. A tárolóedényeket óvatosan kell nyitni és kezelni.

Tárolás: A készítményt száraz, hűvös helyen, eredeti, bontatlan csomagolásban, jól lezárva, élelmiszerektől, élvezeti cikkektől elkülönítve kell tárolni.

A készítmény gyermekek kezébe nem kerülhet. Tilos a dohányzás.

Alkalmas tárolás: szótt polipropilén zsák, kis sűrűségű polietilén

8. Az expozíció korlátozása és ellenőrzése/személyi védőfelszerelések

A dolgozókkal meg kell ismertetni a készítmény felhasználásának munkaegészségügyi előírásait, fel kell hívni a figyelmet a készítmény ártalmas voltára.

Műszaki intézkedések:

- A vegyi anyagoknál szokásos védőintézkedéseket be kell tartani.
- A megfelelő szellőzésről gondoskodni kell.
- A készítmény kijuttatásához, permetezéséhez megfelelő védőfelszerelések biztosítása.
- Biztosítani kell a szemmosó-készüléket és a vészzuhanyt.

Higiéniai intézkedések:

- A munka során használt ruházat mosása külön történjen.
- Munka közben étkezni, inni és dohányozni nem szabad!
- A munka befejezése után alapos kézmosás szükséges.

Személyi védőfelszerelések:

- A dolgozók viseljenek megfelelő védőkesztyűt.
- Megfelelő védőruha és kémiai anyagoknak ellenálló védőcsizma szükséges.
- Megfelelő védőszemüveg vagy védőálarc használata szükséges.
- A készítmény kijuttatása, permetezése során megfelelően védő légzőkészülék szükséges.

Foglalkozási expozíciós határértékek:

Kaptán: TLV (USA) 5 mg/m³, A3 (1996);

9. Fizikai és kémiai tulajdonságok

Halmazállapot:	granulátum
Szín:	világos barna
Szag:	termékre jellemző, gyenge
Molekulatömeg (kaptán):	300,6
Olvadáspont (kaptán):	158-164 °C
Forráspont (kaptán):	bomlik
Gőznyomás (kapán):	2,01 x 10 ⁻⁴ Pa 50 °C-on (tiszta anyag)
Térfogatsúly:	650-750 g/dm ³
K _{ow} (oktanol/víz megoszlási hányados):	610
Gyúlékonyság:	nem gyúlékony
Robbanási tulajdonságok:	nem robban

10. Stabilitás és reakciókészség

Közönséges, száraz körülmények között stabil készítmény. Veszélyes polimerizáció nem következik be.

Elkerülendő anyagok: lúgos anyagok, mint mész és bordói lé csökkentik a fungicid hatást

Elkerülendő körülmények: fény, napfény, erős hőhatás, nyílt láng és nedvesség

Veszélyes bomlástermékek: tiofoszgen, szén-monoxid, szén-dioxid, sósavgáz, kén-oxidok, nitrogén-oxidok

11. Toxikológiai információk

Akut toxicitások:

orális:	LD ₅₀ (patkány): > 2000 mg/ttkg
dermális:	LD ₅₀ (patkány): > 5000 mg/ttkg
inhalációs:	nem alkalmazható

Bőrirritáció: gyengén irritál (nyúl)

Szemirritáció: irritál (nyúl) (technikai Merpan)

Szenzibilizáció: túlérzékenységet okoz, (tengeri malac, maximalizálási teszt) (technikai Merpan)

A hatóanyagra vonatkozó adatok:

Rákkeltő hatás: Patkányoknál krónikus toxicitási vizsgálatokban rákkeltő hatás nem mutatható ki. Két éves etetési kísérletben, magas dózisszinteken egerekben daganatképződés következett be a patkóbélben.

A NOEL értéke: 400 ppm (400 mg kaptántartalmú táppal történő etetés)

Ezen tumorok vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a duodenális tumor küszöbértékkel rendelkezik, azaz ez a tumortípus nem alkalmas a gyakorlatban előforduló kaptánexpozíciók hatására kialakuló humán rákkeltő hatás kockázatának becslésére.

Mutagenitás: in vivo tesztekben nem mutagén

Reprodukciós toxicitás: állatkísérletekben nem teratogén

12. Ökológiai információk

A kaptánra vonatkozó adatok:

Talaj: a kaptán nem oldódik bele a talajvizekbe

Könnyen biodegradálódik. Nincs akkumuláció a vízi szervezetekben.

Laboratóriumi vizsgálatokban erősen mérgezőnek mutatkozik a vízi élőlényekre (hal, alga). A tényleges használat során kevésbé toxikus mivel hidrolizál.

LD₅₀ madarak: > 2000 mg/ttkg

13. Ártalmatlanítási útmutató

A készítmény maradékainak és hulladékainak kezelésére a 98/2001. (VI.15.) Kormányrendeletben foglaltak az irányadók. A készítmény hulladékának besorolása a 16/2001. (VII.18.) KöM. rendelet alapján:

EWC-kód: 02 01 08 veszélyes anyagokat tartalmazó, mezőgazdasági vegyi hulladékok

Ne juttassuk a készítményt és maradékait a lefolyórendszerbe. A készítmény maradékait megfelelő tárolóedényben kell tárolni.

A veszélyes növényvédő szer göngyölegek kezelésére vonatkozó felhasználói kötelezettségek betartása mellett a hulladékbegyűjtést és hulladékkezelést a CSEBER Kht.-n keresztül intézzük.

14. Szállítási információk

A készítmény a veszélyes áruk nemzetközi szállítását szabályozó egyezmények szerint jelölésköteles.

Közúti/vasúti szállítás ADR/RID:

- ADR osztály és sorszám: 9, 12.c)
- Veszélyt jelölő szám: 90
- Azonosítószám: 3077
- Veszélyességi bárca száma: 9

- Csomagolási csoport: III

Az áru megjelölése: környezetre veszélyes, szilárd anyag, m.n.n. (80% kaptán)

Belföldi hajózás:

Az áru megjelölése: környezetre veszélyes, szilárd anyag, m.n.n. (80% kaptán)

IMDG szerinti tengeri szállítás:

- IMDG osztály: 9
- IMDG lapszám: 9029 tengerszennyező
- Csomagolási csoport: III

Az áru megjelölése: környezetre veszélyes, szilárd anyag, m.n.n. (80% kaptán)

Légi szállítás:

- UN/ID szám: 3077

Az áru megjelölése: környezetre veszélyes, szilárd anyag, m.n.n. (80% kaptán)

15. Szabályozási információk

A gyártó, a vonatkozó uniós szabályzás (67/548/EGK és 1999/45/EK irányelvek), valamint a 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet és módosításai szerint a készítmény veszélyes.

Xn

Ártalmas

N

Környezeti veszély

EK-veszélyjelek: Xn Ártalmas, N Környezeti veszély

A veszélyt meghatározó komponens: 80% kaptán

A veszélyes készítmény veszélyeire/kockázataira utaló R mondatok:

R 36	Szemizgató hatású
R 40	A rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított
R 43	Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet)
R 50	Nagyon mérgező a vízi szervezetekre

A készítmény biztonságos használatára utaló S mondatok:

S 2	Gyermekek kezébe nem kerülhet
S 13	Élelmiszertől, italtól és takarmánytól távol tartandó
S 20/21	Használat közben enni, inni és dohányozni nem szabad
S 24/25	Kerülni kell a bőrrel való érintkezést és a szembejutást
S 26	Ha szembe jut, bő vízzel azonnal ki kell mosni, és orvoshoz kell fordulni
S 35	Az anyagot és edényzetét megfelelő módon ártalmatlanítani kell
S 36/37/39	Megfelelő védőruházatot, védőkesztyűt és szem/-arcvédőt kell viselni
S 61	Kerülni kell az anyag környezetbe jutását. Speciális adatokat kell kérni/Biztonsági adatlap

16. Egyéb információk

A biztonsági adatlap a termék szállított állapotára vonatkozik.

Az adatlap csak a biztonságos használat, a megsemmisítés, a tárolás, a szállítás, stb. szempontjából jellemzi a terméket, és nem arra szolgál, hogy annak bizonyos tulajdonságait garantálja, nem helyettesíti a termékspecifikációt.

Az adatlapban foglalt információk, adatok ismereteink és tájékozottságunk legjaván alapszanak és azokat a kiadás időpontjában pontosnak, helytállóknak ismerjük. Az adatlap nem képezi semmilyen jogi kötelezettség vagy felelősségvállalás alapját a bármilyen körülmények között történő használatból vagy a helytelen használatból adódó következményekért. A gyártó/forgalmazó nem vállal felelősséget olyan személyi sérülésekért vagy anyagi károkért, amelyeket a készítmény okoz a vevőknek, felhasználóknak vagy harmadik személynek, mivel a termék használatára nincs befolyással.

A biztonsági adatlap csak ezen termékre vonatkozik, ha a terméket más készítmény komponenseként használják, az adatlapban közölt információk nem alkalmazhatóak.

A biztonsági adatlap 3. pontjában szereplő R-mondatok:

- R 20/22 Belélegezve és lenyelve ártalmas
- R 23 Belélegezve mérgező(toxikus)
- R 36/37 Szemizgató hatású, izgatja a légutakat
- R 36/38 Szem- és bőrizgató hatású
- R 40 A rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított
- R 41 Súlyos szemkárosodást okozhat
- R 43 Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet)
- R 50 Nagyon mérgező a vízi szervezetekre

A biztonsági adatlap a gyártó R-6810.DPD számú, (készült: 26/1/2005) adatlapja felhasználásával került kidolgozásra.

Vonatkozó magyar törvények és rendeletek:

Munkavédelem: a 2007. évi LXXXII. törvénnyel, a 2004. évi XI. törvénnyel és az 1997. évi CII. törvénnyel módosított 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről.

Kémiai biztonság: a 2004. évi XXVI. törvénnyel módosított 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról;

a 38/2008 (X.3.) EüM rendelet, az 52/2007. (XI.30.) EüM, a 26/2007. (VI.7.) EüM, a 33/2004. (IV.26.) EszCsM, a 30/2003. (V.21.) EüM rendeletek a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII.27.) EüM rendelet módosításáról; az 58/2007. (XII.22.) EüM-SZMM együttes rendelete a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX.30.) EüM-SZCSM együttes rendelet módosításáról.

Hulladék: a 2004. évi XXIX. törvénnyel módosított 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról; 98/2001.(VI.15.) Kormányrendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről, és a 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet a hulladékok jegyzékéről; a 195/2002. (IX.6.) Kormányrendelettel módosított 94/2002. (V.5.) Kormányrendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól.

Tűzvédelem: az 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról;

a 9/2008. (II.22.) ÖTM rendelet.

Készült, 2008. október 28.